

Nýggj lóg um dagpening í samband við barnsburð og sjúku:

Allar kvinnur sama rætt til barnsburðarhvíld og dagpening

— annaðhvørt tær hava stóra lönarinntøku, litla ella als onga. Tann heimaarbeiðandi fær við nýggju lógini somu sémdir sum hon, ið arbeiðir úti

Tingið samtykti fyri páskir uppskotið hjá landsstýrinum um dagpening í samband við barnsburð og sjúku.

Uppskotið gevur kvinnu, ið hevur átt, rætt til eykadagpening í 24 vikur aftaná barnsburð. T.v.s. at barnakona eigur rætt til hægstu dagpeningaupphæddina og ikki bert í mun til lön undan barnsburði. Tær barnakonur, sum eru undir sjálvbodnu dagpeningaskipanini við hálvari dagpeningaupphædd, eru eisini við í uppskotinum. Tær fáa tí eisini rætt til hægstu dagpeningaupphæddina.

Sambært nýggju lógini so skulu barnakonur, sum ikki eru löntakarar (og ikki eru í sjálvbodnu dagpeningaskipanini), fáa hægstu dagpeningaupphædd í 24 vikur.

Lógin gevur sum nakað heilt nýtt hjúnafelaga hjá kvinnu, sum hevur átt, rætt til dagpening í tvær vikur við somu upphædd sum kvinnan. Tá verður so vikutalið hjá kvinnuni lækkað samsvarandi, t.v.s. við tveimum vikum niður í 22 vikur.

Annars verður ættleiðing (adoption) í øllum ferum javnmætt við barnsburð í nýggju lógini, bert treytað av, at ættleiðingarmyndugleikarnir krevja, at foreldur verða heima hjá barninum og ikki í vinnuligum arbeiði.

Nýggja lógin fær gildi frá 1. oktober í ár og er fyri barnsburðir frá og við hesum degi. Tó verður leingjan av barnsburðarhvíldini gjørd so líandi, t.v.s. til 20 vikur frá 1. oktober 1987 og til 24 vikur frá 1. juni 1988.

Viðmerkingarnar til uppskotið eru annars hesar:

Viðmerkingar:

»3. partur av 16. grein í fráboðanini hjá ST um mannarættindi talar um familjuna sum ta náttúrligu og grundleggjandi eindina í samfelagnum.

Tá ið samgonguskjalið hjá núverandi landsstýrisflokkið varð undirskrivað í januar 1985, var ásaðnað, at familjan er hornasteinurinn í samfelagnum, og at löggávan má verja heimið.

Tað er sjálvsagt, at samgonguskjalið í sambandi nevnið barnsburðarfarloyvi við lön, har vit hava verið eftirbátur í mun til onnur norðurlond.

Við hesum uppskoti við landsstýrið, at vit koma á hædd við og í høvuðsregluni enn tá stiga fram um hini norðurlondini. Høvuðsreglan er, at allar kvinnur, ið eiga, fáa sama rætt til barnsburðarhvíld og fáa somu dagpeningaupphædd, annaðhvørt tey so hava stóra lönarinntøku, litla ella als onga.

Tann heimaarbeiðandi fær við hesum uppskoti somu sémdir sum hon, ið arbeiðir úti.

Dentur er lagdur á at geva nýføðingum møguleikar at vera so nógv sum gjørligt saman við sinum, tí at hetta gevur tann tryggleika, eingin okkara kann vera fyrirtuttan, og eina barlast fyri lívið. Tað eru alt fleiri og fleiri, ið gera vart við, hvussu umráðandi tann fyrsta tíðin saman við mammuni og familjuni er fyri barnið.

Hetta uppskot um longda barnsburðarhvíld veitir mammuni nevnda møguleika, og í landsstýrinum verður eisini arbeiðt við, hvussu vit á bestan hátt kunnu tryggja kvinnu mót uppsøgn á arbeiðsplássinum, hálvdagsstov og rætt til at vera mamma fyri børn síni.

Landsstýrið heldur tað vera av eins stórum týðningi, at ættleidd børn koma í dagpeningaskipanina, og somuleiðis at hjúnafelagin fær møguleika til at vera við.

Eisini sjúkradagpeningatiðna heldur landsstýrið tað vera neyðugt at broyta, tí at núverandi 13 vikur (3 mánaðir) tykkast vera heldur stutt tíð og koma teimum illa við, ið

einki kunnu fáa eftir forsorgarlógini.

Landsstýrið er vitandi um, at øll eru ikki tryggjað í eini sjúkradagpeningaskipan, og kannar møguleikan fyri, at hetta verður so, og vónar at koma í lögtingið við einum lógaruppskoti hesum viðvíkjandi innan alt ov langa tíð.

Hjálagda lógaruppskot miðar imóti:

- 1) at kvinnur, sum eru ikki löntakarar, fáa sama rætt til barnsburðarhvíld við dagpeningi sum löntakarar,
- 2) at dagpeningur eftir barnsburð í hvørjum føri verður útgoldin við hægstu dagpeningaupphædd,
- 3) at ættleiðing verður javnmætt við barnsburð,
- 4) at hjúnafelagi fær rætt til dagpening í 2 vikur,
- 5) at longsta dagpeningatiðin við sjúku verður longd frá 13 vikum til 20 vikur (5 mánaðir),
- 6) og at landskassin ber útreiðslurnar.

Semja er í blokkstuðuls-samráðingunum fingin við ríkisstýrið um at broyta dagpeningalógina, soleiðis at barnsburðarhvíldin verður longd frá 8 vikum til 24 vikur. Fram til 1. juli 1988 verður tó bert talan um 20 vikur sbt. uppskot landsstýrisins.

Tað er ætlan landsstýrisins at broyta dagpeningakunngerðina (kunngerð nr. 51 frá 26. juni 1979 um dagpening), soleiðis at paragraf 2, 3. stk., í kunngerðini við heimild í paragraf 1, 5. stk., í dagpeningalógini verður orðað soleiðis, at barnakona, sum sambært sáttmála, sið ella lóg eigur rætt til lön í samband við barnsburð í tíðarskeiði, sum er styttri enn 24 vikur, fær rætt til dagpening sambært hesi lóg fyri tað tíðarskeið, sum eftir er til 24 vikur.

Løgtingslógaruppskotið er bygt upp sum uppskoyti til galdandi dagpeningalóg »LÖV nr. 644 af

13. december 1978 for Færøerne om dagpenge ved sygdom eller fødsel« við nevndu ætlaðu broyting, og verður fyrisitingin av nýggju reglunum á sama hátt sum undir galdandi reglum.

Meirútreiðslurnar av uppskotinum um barnsburðarhvíld, sum eru meirútreiðslur hjá landskassanum, verða settar til 21.400.000 kr. árliga við núverandi lönarlagi, tá ið talan er um leingjan til 20 vikur, og 28.150.000 kr. árliga, tá ið talan er um leingjan til 24 vikur.

Hægsta dagpeningaupphædd er frá 1. apríl 1987: 2.205 kr. um vikuna.

Meirútreiðslur av uppskotinum í paragraf 5 um leingjan av dagpeningatiðini í samband við sjúku kunnu ikki roknast út so gjølla, at tað er eisini trupult at meta um tær. Um tað verður lagt til grund, at tittleikin av sjúku í seinna tíðarskeiðinum (tær 7 vikurnar) er um helvtina av tittleikanum í fyrsta tíðarskeiðinum, kunnu meirútreiðslurnar setast til o.u. 8 mió. kr. árliga.

Í nøkrum ferum verður sum er veitt hjálp eftir forsorgarlógini til fólk, sum koma undir paragraf 5. Røknast kann við, at sparingin her verður o.u. 4 mió. kr., harav landskassin eigur 3/4 ella o.u. 3 mió. kr.

Meirútreiðslurnar, sum nevndar eru frammanfyri, kunnu setast upp soleiðis:

Barnsburðarhvíld í 20 vikur og sjúkradagpening.

Leingjan av sjúkradagpeningaskeiði	8,0 mió. kr.
÷ sparing viðvíkjandi forsorgarhjálpi	3,0 mió. kr.
Nettótútreiðsla av leingja av sjúkradagpeningaskeiði	5,0 mió. kr.
Barnsburðarhvíld í 20 vikur	21,4 mió. kr.
Nettomeirútreiðslan av uppskotinum	26,4 mió. kr.

Barnsburðarhvíld í 24 vikur og sjúkradagpening.

Leingjan av sjúkradagpeningaskeiði	8,0 mió. kr.
÷ sparing viðvíkjandi forsorgarhjálpi	3,0 mió. kr.
Nettótútreiðsla av leingjan av sjúkradagpeningaskeiði	5,0 mió. kr.
Barnsburðarhvíld 24 vikur	28,1 mió. kr.
Nettomeirútreiðslan av uppskotinum	33,1 mió. kr.

Fyrisingarútreiðslurnar hjá almannastovuni, sum uppskotið hevur við sær, kunnu metast til umleið 300.000 kr., heruppi lönarútreiðslur til 1 starvsfólk afturat.

